

Historia z meblami w tle

LEGENDA POKOJU PRÓB

MARIA TOMASZEWSKA (1901-1970)

- ✘ **Maria Tomaszewska** w latach 50. grała w stalowowolskim teatrze amatorskim. Mieszkała w przedwojennym bloku przy ul. 1 Sierpnia, blisko Domu Kultury. Kiedy wyprowadzała się ze Stalowej Woli, większą część mebli sprzedała, a resztę podarowała teatrowi amatorskiemu.

W TYM BLOKU MIESZKAŁA PO WOJNIE MARIA TOMASZEWSKA

RODZINA TOMASZEWSKICH

- ✘ **Maria (z d. Łukomska)** i jej mąż emerytowany podpułkownik artylerii **Juliusz Tomaszewski** przybyli do Stalowej Woli wraz z synami: 16-letnim Januszem i 12-letnim Zbigniewem ze Lwowa w roku 1938.

PPŁK TOMASZEWSKI

✘ JULIUSZ BOŃCZA-TOMASZEWSKI

ur. w 1888 r. w Tustanowicach, pow. Drohobycz. Syn Walentego i Julii z Ostrowskich.

✘ Studiował na Akademii Leśnej we Wiedniu i na Politechnice Lwowskiej. W czasie I wojny światowej walczył w Legionach Piłsudskiego m.in. nad Styrem, Stochodem i pod Kostiuchnąwką. Zdobył Virtuti Militari. W 1920 walczył z bolszewikami.

✘ Jako emerytowany wojskowy został skierowany do powstającej Stalowej Woli na stanowisko kierownika administracji osiedla. Miał wtedy 50 lat,

MARIA Z ŁUKOMSKICH

- ✘ Maria Bronisława Tomaszewska urodziła się w 1901 r. we Lwowie w rodzinie Bronisława Łukomskiego i Józefy z Wuleckich. Miała młodszą siostrę Zofię. Przed wojną nie pracowała.

W STALOWEJ WOLI

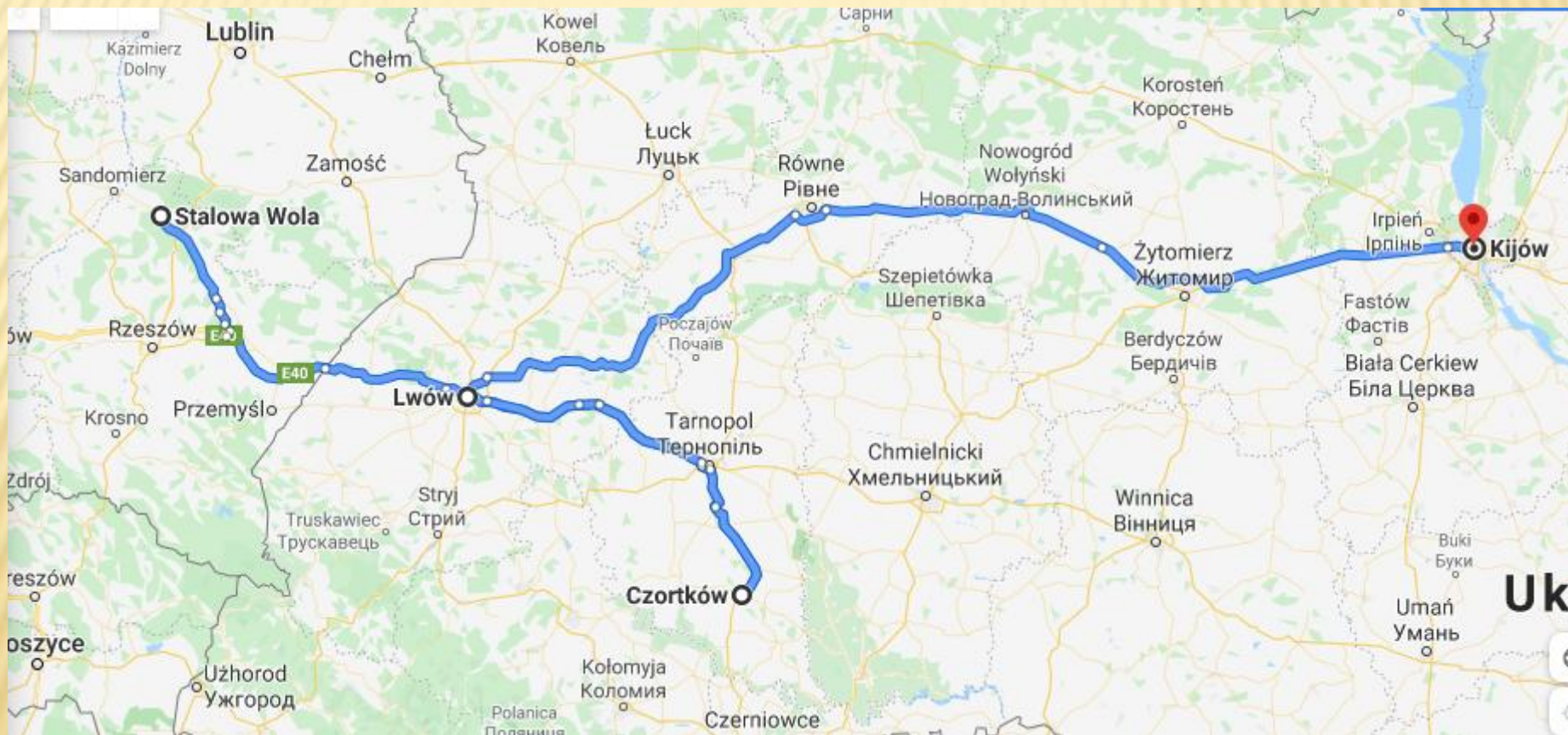
- ✘ W Stalowej Woli Tomaszewscy zamieszkali przy ulicy F-S 8/1. Eleganckie meble z lwowskiego mieszkania znalazły miejsce w stalowowolskich modernistycznych wnętrzach.

WOJENNE LOSY RODZINY

- ✘ W końcu sierpnia 1939 r. Juliusz organizował obronę cywilną miasta. 14 września 1939 r. z oddziałami Grupy Obrony „Stalowa Wola” w składzie Armii „Kraków” wycofał się na wschód. Przebywał najpierw w rodzinnym Lwowie, następnie podjął ucieczkę na Węgry, ale pod Czortkowem został ujęty przez wojsko sowieckie. Udało mu się zbiec z konwoju, wrócił do Lwowa, gdzie w listopadzie aresztowała go ukraińska milicja i przekazała sowieckiemu NKWD. Został zamordowany przez NKWD wiosną 1940 roku w Kijowie-Bykowni.

WOJENNA DROGA JULIUSZA

CZAS OKUPACJI

- ✘ We wrześniu 1939 r. w ślad za mężem na wschód wyruszyła żona z synami. Nie wiemy, jak potoczyły się losy 17-letniego Janusza.
- ✘ Do Stalowej Woli powróciła ze Lwowa tylko Maria ze Zbigniewem. Nic nie wiedzieli o losach ojca. Zamieszkali przy ul. CX 3/10, razem z siostrą Marii, Zofią Trojanowską i jej córką Teresą. Maria podjęła pracę w magazynie, a Zofia pracowała w biurze.
- ✘ Po kilku miesiącach Maria i Zbigniew przenieśli się na ul. H-Ż 3/10, a Zofia z córką zamieszkały na Pławie.

KSIĄŻKA MELDUNKOWA Z 1942 ROKU

21		Lokal Nr 10															
Zawód i stanowisko w zawodzie	Data urodzenia	Wyznanie	Przynależność państwowa	Skład przybyli		D a t a		Pakietywanie biuro meldunkowego Data i podpis	Data wyprowadzenia się Działki wymeldowany	Pakietywanie biuro meldunkowego Data i podpis	Uwagi						
				zamiestnika	zamiestnika	przybycie na pobyt czasowy	zgłoszenie na zamieszkanie										
1. Michałowski Tomasz	18.11.1885	12 kat	polaka	apt. roz	Zduńsk	12.5.1939					26.4.42						
2. Michałowski Jadwiga	2.11.1889	przy matce			Zgierz	14.10.1939		15.1942	6-x 2/2		339						
3. Michałowski Zofia Teresa	5.11.1923	przy matce									26.4.42						
4. Michałowski Krystof Tomasz	15.11.1921										26.4.42						
5. Michałowski Józef	31.12.1900				Michałowski	22.5.1940		1.1941	Michałowski								
6. Tomasz Józef	30.11.1866	rolnik			Zgierz	14.10.1939		11.1942	6-x 2/2		340						
7. Michałowski Krystof	23.12.1911	pom. dom			Michałowski	24.5.1940		1.1941	Michałowski								
8. Michałowski Tomasz	5.7.1888				Zgierz	26.5.1941		11.1941	6-x 1/1								
9. Pomarszczyńska i Łukomska Maria Bronisława	29.11.1901	12 kat	polaka		Michałowski	9.11.1942											
10. Pomarszczyńska Zygmunta Józefina	5.11.1928										19.12.1942						
11. Fryzowska i Łukomska Zofia	14.11.1908					13.11.1942											
12. Fryzowska Teresa Maria	20.11.1924										20.5.1942						
13. Tokar Stanisław Józef	2.5.1909				Tokar	10.11.1942											
14. Morkowska Jadwiga	5.12.1895										13.12.1942						
15. Jagodnicka Natalia Józefina	13.12.1921				Michałowski	26.5.1942					21.2.1940						

WOJENNY LOS JANUSZA

- ✘ O starszym synu Tomaszewskich, Januszu, wiemy tylko, że zmarł jako st. strzelec, kadet w sowieckim szpitalu polowym w Kisz w 1942 roku, mając 20 lat. Spoczywa na polskim cmentarzu w Aszchabadzie (Turkmenistan), wraz z innymi żołnierzami Armii Andersa.

POWOJENNE DROGI ZBIGNIEWA

- ✘ Po wojnie, w 1947 r., młodszy syn Tomaszewskich, Zbigniew zdał maturę w stalowowolskim Liceum. Następnie ukończył studia architektoniczne.
- ✘ Osiadł w Rzeszowie, tam został cenionym projektantem, założył rodzinę.

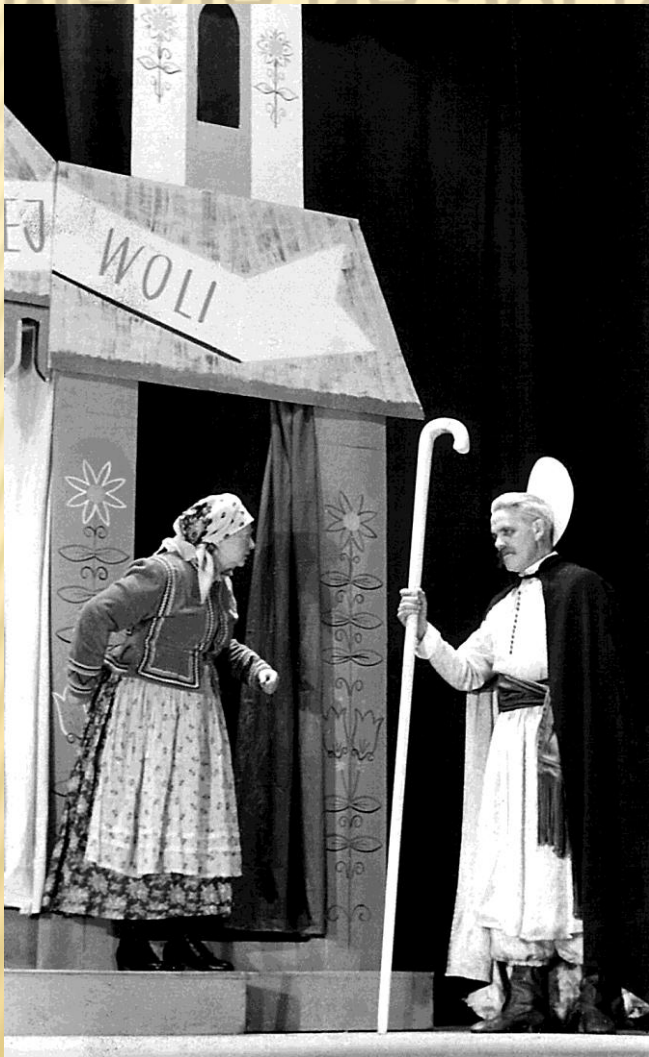

MARIA PO WOJNIE

- ✘ Maria Tomaszewska mieszkała nadal w tym samym co za okupacji, przedwojennym bloku przy ul. 1 Sierpnia, parę kroków od Domu Kultury. Zarabkowała jako kosmetyczka. Wolny czas wypełniała, grając w teatrze amatorskim.

MARIA NA SCENIE

- ✘ Nazwisko Marii Tomaszewskiej znajdujemy w obsadach sztuk wystawianych przez amatorski teatr dramatyczny ZDK w Stalowej Woli w latach pięćdziesiątych i w 1960 r.
- ✘ Był to czas świetności tej sceny, gdy spektakle wybierał i reżyserował Józef Żmuda, scenografię tworzył Tadeusz Grabara, a oprawę muzyczną przedstawień zapewniał Marian Bienias.

Jako Karczmarka w „Pastorałce” Schillera, 1957 r.
(obok Aleksander Wierchowski jako św. Józef)

MARIA NA SCENIE

58-letnia Maria jako Weronika w „Porwaniu Sabine” Tuwima, 1959 r.

MARIA NA SCENIE

- ✘ *Soczystą charakterystyczność miała w roli Kasztelanowej Maria Tomaszewska – pisał o przedstawieniu „Mazepy” w 1960 roku recenzent w „Nowinach Rzeszowskich”.*

POKÓJ PRÓB TEATRALNYCH

- ✘ Kiedy Maria Tomaszewska wyprowadzała się ze Stalowej Woli do syna do Rzeszowa, większą część mebli sprzedała, a resztę podarowała teatrowi amatorskiemu.
- ✘ Przedwojenne, piękne sprzęty trafiły do pokoju prób i obrosły legendą jako „meble pani Tomaszewskiej”, wśród których przez kilkadziesiąt lat rodziły się pomysły inscenizacyjne przedstawień najlepszego teatru amatorskiego w Polsce, kierowanego przez Józefa Żmudę.

MIEJSCE POCHÓWKU I UPAMIĘTNIENIA NA CMENTARZU POBITNO W RZESZOWIE

Grobowiec rodziny Tomaszewskich mieści prochy Zbigniewa (1926-2017) i jego żony Zofii. Upamiętnia ponadto zamordowanego w Kijowie-Bykowni Juliusza (1888-1940) i pochowanego w Aszchabadzie Janusza (1922-19420). Maria (1901-1970) pochowana jest w oddzielnym grobie.

CMENTARZ W KIJOWIE-BYKOWNI

W STALOWEJ WOLI POZOSTAŁY MEBLE... ...I PAMIĘĆ

